

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Raffineria 7/II

Izdaja: agr. inženir Jos. Rustja

MALI LIST

Tednik za novice in pouk.

Stane: ena številka 20 stotink.

Eno leto 8 lir

Pol leta 5 lir

Četrť leta 3 lire

Odg. urednik: Ivan Jervati

Ali bo vojska?

Komaj štiri leta so pretekla odkar je vojska končala. Še vidimo po cestah invalide, solze sirot in vdov se niso še posušile. Pa že poka po svetu, že se zbirajo armade in vse države s strašansko naglico izdelujejo in kupujejo orožje. Ljudstva se v skrbeh ozirajo po črnih oblakih, ki se valijo nad Evropo in vprašujejo: Ali bo tresčilo ali bo šlo mimo?

Nevarnost je res velika. Francoz je udri v nemško deželo in če bi Nemci imeli oboroženo vojsko, bi Evropa bila že v ognju. Tako pa so se Nemci za zdaj potuhnil, a kuhajo v sebi strašno jezo in zapirajo, da se bodo že maščevali nad tujcem, ki jim je vzel najlepše dežele. Na vzhodu je stopil Turek na noge, premagal je Grke in zahteva od Angležev turške dežele nazaj. Tako so na več krajih nakupičene gore smodnika. Naj pade ena iskra in vojna je tu. Tam zadaj pa stoji Rusija, puško ima ob nogi in gleda na Evropo. Mnogi so že mislili, da je Rusija mrlj; a ta mrlj je dvignil pokrov truge, stoji grozeč na vzhodu in vidi vse, kar se v Evropi godi.

En narod preganja drugega, močni tlačijo šibke. Saj to sami prav grenko skušamo! In vse to vzbuja v ljudstvu strah, da izbruhne vojna. Ali ne derejo vsi državniki v vojno?

Sam papež, ki ima ves svet pred očmi, je pisal zadnjič o Božiču, da vsi ti prepri peljejo v novo vojno, ki bo tako strašna, kot še nobena ni bila.

In ljudstva je strah. Kako bi nas ne bilo strah vojne? Kje je človeško srce, ki se ne bi stisnilo ob misli na grozno trpljenje v svetovni vojni?

Kdo se ne spomni na težke marše, rane, zmrzal, na koščice ubogih fantov, ki trohijo po svetu! Lakota se je sprehajala po deželi, Smrt je kosila noč in dan. Kdo si ob spominu na to grozo želi vojske?

Ko bi možje, ki vodijo narode, videli v srce ljudi, bi vse storili, da vojne ne bo.

Kaj storiti, da vojne ne bo? Še je čas. Še ni udarila dvanajsta ura! Vsak narod naj ima svojo hišo in naj lepo na svojem posestvu gospodari. Kjer pa je več narodov skupaj v eni hiši, tam mora vsak narod dobiti svojo sobico — domačo deželo — in tudi ključ od sobe. Pa malo več ljubezni mora priti med te sosede, med narode, pa bo prepirov konec.

Le tako dosežejo narodi, da vojske ne bo.

Kdor lista ni dobil a ga želi dobiti naj se naroči z dopisnico:

Trst - Trieste Casella P.
Centro 137.

Sodba nad Mareziganci.

V sredo ob osmih zvečer je predsednik porotnega sodišča razglasil sodbo nad mladenci iz Marezig. Bili so obtoženi, da so ubili v majskih volitvah 1921 štiri fašiste, ko so ti z avtom pridrveli v Marezige.

Sodba je sledeča:

Anton Dilica (Mačo) radi uboja tri leta in pol ječe. Ivan Kermac (Peverin) radi umora 5 let 3 mesece in 10 dni ječe. Viktor Sabbadini radi umora 4 leta in 2 mesece. Jožef Babič 8 let; Nazarij Babič (Jager) radi uboja 3 leta in pol; Jožef Kermac (Kravčič) 1 leto in 8 mesecev; Anton Umer (Kogo) in Jožef Beršan (Kečemer) vsak 8 mesecev ječe. Vsem obsojencem so odpušteni 3 meseci ječe.

Oproščeni so Franc Koren, Andrej Cerkvenik, Karol Sabadin, Ivan Babič (Santovel) in Karol Babič.

Ko je bila sodba prečitana, so obsojenci vsi potrli in blede stiskali roke plakajočim materam in očetom.

MIHEC: Zdaj Trstu Kras Postojno dali so, kaj praviš, Jakec, da iz tega bo?

JAKEC: Z notranjsko zemljo in pa kraško povečalo se bo gorje tržaško.

Skrivnostni umor mlade matere. Pes odkrije truplo v snegu.

Sv. Peter na Krasu, 26. II.

Vsa vas je na nogah radi skrivnostnega zločina, ki se je izvršil te dni. V gozdiču je pes odkril truplo mlade žene, Tončke Žužek, ki je bila poročena z italijanskim železničarjem Luca Priore, doma iz Južne Italije. Vsi sledovi kažejo da je Tončko lastni mož zadavil.

Vojaška ljubezen.

Priore je bil vojak v italijanski armadi ki je zasedla našo deželo in je prišel tudi v Sv. Peter. Tekom dolge okupacije je živemu južnjaku postalo dolgčas in začel se je ozirati po domačih dekletih. Dopadla mu je prav posebno brhka in cvetoča deklica, Tončka Žužek, ki je takrat štela šele 18 let. Doma je bila v kmečki hiši. Tončki je živi in drobn fant, ki je znal sladko govoriti in s črnimi očmi bliskati, prav dopadel. Kakšne nerodne klade so vendar domači fantje v primeri s tem neugnanim, črnolasim tujcem, ki zna strastno in divje ljubiti! Tako si je najbrž mislila Tončka. Sanjala je, kako si bo z ljubljenim vojakom spletla gnezdece za veliko ljubezen. Elegantni in ljubeznjivi fant je vzel njeno srce. Mati in brat sta branila Tončki, naj nikar ne vzame tujca, a slednjič je tudi nju dva lepi vojak, ki je bil tako dober, premamili. Mati ni slutila, komu daje svojo hčer.

Priore je šel od vojakov domov. Nato je bil sprejet h železnici v Trst kot vlakovođa. Prišel je po zaročenko Tončko in jo je odpeljal v Trst. Poročila sta se in preživela nekaj mesecev prav srečno.

Konec sanj.

Kmalu pa Priore, ki ima zdaj 28 let, ni bil nič več sladak in ljubeznjiv; kmalu

je pozabil na vse prisege. Bil je nagle jeze, pijanec, tolkel je ženo, rad je dobro živel in zalezoval je vse, kar krilo nosi. Kakšno razočaranje za ubogo Tončko! Cele noči je jokala za svojo mladostjo, ki je nihče več ne vrne. Ko je dobila hčerko, ki so jo za Ninetto krstili, je upala, da se bo mož bolj držal doma. Res je Priori ujškal in zibal novorojeno hčer, a le malo časa. Ljubezen žene je mladega lahkoživca dolgočasila, drobno dete mu je bilo na poti. Pa kako bi se brigal za ženo, ki je bila zmučena in izpitana od porodnih bolečin! Saj ga je zunaj čakala z odprtimi rokami vroča 20 letna ljubica, iz Padove doma. Mož se je Tončke naveličal, špas ga je že dolgočasil, sklenil je, napraviti mu konec. Da bo postal bolj svoboden, je ubogo ženo poslal z otrokom nazaj domov v Juršče. Dopovedoval ji je, da mora iti 40 dni v službo na postajo v Červinjan. Žena, ki je zelo skrbela za dom in moža, mu je verjela.

Tončka za možem.

Lepega dne dobi Tončka na dom pismo V pismu ji pravi mož, da je njihovega zakona konec, ker on, Italijan čiste krvi, ne more živeti skupaj s Slovenko. Vsa prestrašena se žena že drugi dan z malo Ninetto napoti v Trst, da poišče moža. Zdaj začne za mlado mater pravi križev pot.

Mož se je hoče otresti, jo tepe in preganja. Dvakrat mora žena uteči pred divjakom h sosedom. Vendar moža noče pustiti, ker ve, da mu je pred oltarjem prisegla zvestobo tudi za najhujše dni. V oktobru je Priore popolnoma zapustil ženo in hčer ter si je našel drugo stanovanje v Trstu, v ulici Risorta. Tam je živel s svojo ljubico iz Padove, žena in de-

te sta ostali pa doma lačni in zmrzujoč. Ko je žena odkrila Priorijevo skrivališče, se je podala k njemu in prišlo je do krega in prepira. Priorija je strašno jezilo, da Tončka ne razume, da je vsa ljubezen bila le za špas. Črez par dni je mož z ljubico že izginil, iz ulice Risorti, zatekel se je pred ženo v sobico v ulici Gaspere Stampa. Tudi tu ga je žena našla in ga je čakala neki večer v sobi. Ko je Priori prišel, se je Tončka vrgla pred njim na kolena in ga je s solzami prosila, naj se vrne domov h punčki. On je prosečo udaril z nogo in jo je tolkel po telesu, da je morala pobegniti.

Žena zgine.

Kot pripovedujejo Tončkine znanke, je Priori v petek 15. t. m. ustavil ženo na cesti in ji je prijazno dejal, da želi v miru živeti z njo. Predlagal ji je, naj skupaj gresta stanovat v Sv. Peter na Krasu in žena je bila vsa vesela. Mož pa ji je posebno polagal na srce, naj vse ostane tajno. Žena pa je v velikem veselju pripovedovala znankam, da bo sedaj vse dobro, da je mož postal pošten, da gresta v Sv. Peter, kjer začne za vso družino novo življenje.

Od tega dne ni Tončke nihče več videl. Pretekli četrtek 22. t. m. je Priore šel obiskat sestro svoje žene v bolnišnico v Trstu. Prašali so ga, kam da je peljal ženo. On ni nič vedel, praševal je, če je niso videli. Sosedje so začeli sumiti, da tu nekaj ni prav. V petek pa je že prišel Tončkin brat Franc Žužek v Trst in je povedal, da so Tončko našli mrtvo v snegu.

Kako so našli mrtvo ženo.

V torek zjutraj so se trije fantje iz šenpeterske okolice napravili na pot v Postojno. Eden izmed njih je imel psa s seboj. Ko so šli mimo gozdiča, ki zeleni ob cesti, je pes skočil med dreve in začel čudno cviliti ter skakati po snegu. Mladeniči so postali pozorni in so šli za psom. Pod drevesom so ugledali visok kup snega, iz katerega sta stržali dve nogi. Prepadeni so hiteli fantje v Postojno naznaniti karabinerjem, kaj so videli. Medtem se je že bliskoma raznesel glas o človeku pod snegom. V gozdiču se je nabralo mnogo ljudi. Ko je prišla sodna komisija iz Postojne, so začeli fantje odmetavati naku-pičeni sneg. Pri delu je pomagal tudi France Žužek.

Brž je bilo videti, da leži tu truplo mlade žene. Glava je bila silno zabuhla, koža na obrazu modrikasta in napihnjena. Okoli vratu je imela zatisnjeno vrv, debelo dva centimetra. Da se je žena pred smrtjo branila, kaže obleka, ki je vsa raztrgana. France Žužek je hotel pogledati mrtvo in je takoj spoznal svojo sestro Tončko. Znanci so pretresenega brata odpeljali na dom, kjer so povedali tudi materi strašno novico.

V obleki umorjene nesrečnice so našli legitimacijo za enkratno brezplačno vožnjo iz Trsta v Sv. Peter; na njej je bilo pisano: Luca Priori vlakovodja in žena Tončka.

Gotovo je, da moža ni bilo več dni v Trstu. Vse sumi, da je divji Priore sam ženo zadavil in jo pokopal pod snegom. Mož so takoj zaprli, a on vse taji, pravi, da je bil ves čas v Trstu. Umor je silno skrivnost, policija živahno nadaljuje preiskavo.

Truplo umorjene žene so prepeljali v mrtvašnico v Sv. Petru.

Tam leži na mrtvaški mizi žena, ki jo je tuje s sladkimi obljubami speljal iz lepega kmečkega doma, iz naših hribov v mesto, kjer jo je pogubil.

Domače novice

Letnik 1903 gre h vojakom.

Vojaška oblast kliče mladeniče, rojene 1. 1903 v vojašnice. Na en dan se morajo vsi potrjeni fantje zglasti pri županu, drugi dan pa pri okrožnem vojaškem poljestvu.

Pravico našim vojakom

je izkazal visok častnik italijanske armade v nekem velikem mestu. Eden izmed vojakov, iz Trsta doma, se je spravil nad slovenske vojake in jih je začel psovati: Sciavi, porchi sciavi! Častnik je to slišal, in je poklical surovega Tržačana na raport. Pred vsemi vojaki ga je oštel: «V Italiji imajo vsi državljani enake pravice, v naši armadi so vsi vojaki tovariši! Vi ste psoval tovariše, vi niste vredni, da ste Italijan!» Častnik je prisodil surovežu osem dni zapora. Tako nam sporoča slovenski vojak, ki je z istrskega Brega doma. Ko bi vedno tako pravično postopali z nami!

Pokojnina

državnim vpokojencem se odzda izplačujejo takole: Vpokojenec mora imeti pokojninsko knjižico, v knjižico mora prilepiti fotografijo. Fotografijo potrdi župan ali kr. notar. V Trstu dobijo upokojenci potrdilo na fotografijo pri anagrafičnem uradu, ul. Sanità 25, III. soba 57. Vpokojenci, invalidi, vdove in sirote, v Trstu, ki dobivajo pokojnino od države, se morajo zglasti na tem uradu, da jim potrdijo fotografije. Zglastijo naj se v tem — le redu: Črke A—C od 12—14. marca; — črke D—E od 15—17. marca; — črke F—I od 19—21. marca; — črke J—M od 22—24. marca; črke N—P od 26—28. marca; črke R—S od 29—31. marca; — črke T—Z od 2. 7. aprila.

Vožnja iz Kopra v Trst

po morju stane 2 liri za tja in nazaj. Mlekarice smejo brezplačno vzeti na ladjo le en jerbas, v katerem smejo biti največ štirje vrči. Parnik odhaja iz Trsta ob delavnikih ob 8. ob 12 uri 5 minut, ob 2. 45 in ob 6.15 popoldne. O praznikih pa ob 8. 12.05, 15 in ob 19.30.

Slovenska mladina v Trstu.

V Trstu je na tisoče slovenskih dečkov in deklic, za katere mestna občina noče odpreti slovenskih šol. Črez 1500 otrok je sprejela slovenska šola pri Sv. Jakobu. Čigava je ta šola? «Šolsko društvo» vzdržuje celo veličastno šolo. In ves denar, ki je potreben zato, darujejo slovenski delavci, kmetje, obrtniki in inteligentje. Toda še stojijo stotine slovenskih otrok pred šolo in prosijo, da bi se učili v slovenskem jeziku. Pri veselih in žalostnih prilikah, spomnimo se vsi na te zapuščene otroke in zbirajmo za našo «Šolsko društvo». Darila «Šolskemu društvu» sprejema tudi uprava našega lista.

Veličasten pogreb

je priredila Ljubljana drju Tavčarju. Bilo je navzočih 25 tisoč ljudi. Takega pogreba Ljubljana še ni videla, odkar je umrl J. E. Krek.

Porurška dežela

v katero so udrli Francozi, hudo trpi. Nemški rudarji štrajkajo, železničarji se Francozom upirajo nemški uradniki se bri-gajo za francoske ukaze toliko kot za moža na luni. Zato pa Francozi izganjajo nemške delavce in uradnike, zapirajo župane, pretepajo domače ljudstvo. Mesto Essen, kjer so Nemci sloveče Kruppove topove ulivali, je mrtvo. Hoteli in gostilne sa zaprte, ker Nemci Francozom nočejo dajati hrane. Na oglih ulic stojijo francoske straže s strojnimi puškami, po cestah peketa konjenicu. Francoz ne misli odriniti iz te dežele domov, dokler mu Nemec ne plača prav vse, kar zahteva za vojno odškodnino. Nemec pa pravi: «Poberi se iz moje hiše, potem ti bom plačal, kar bom mogel». Nobeden noče popustiti. In tako korakajo francoske čete kar naprej, in zasedajo eno nemško mesto za drugim.

Nemški delavci za mir.

Na zboru nemške socialistične stranke je bil sprejet sklep, naj nemška vlada zane pogajanja s Francozi. Glavni govornik je takole dejal: «Boj, ki ga vodimo v Porurju, je namenjen samo proti oboroženemu nasilju. Jasno je, da mora vsaka vojna končati s pogajanjem. Zato se moramo v boju za Porurje oprijeti vsake prilike, da pridemo do sporazuma. Pritiskati moramo na našo vlado, da začne pogajanja.

Enajst strank

v Sloveniji nastopi v bližajočih se volitvah za državni zbor. Še nikdar ni bil naš narod na toliko strank razcepljen. Peščica nas je, pa taka babilonija!

Puška ali revolver v hiši.

Mnogi mislijo, da ne smejo imeti v hiši orožja, ako nimajo orožnega lista. To ni res. Orožni list ti služi samo zato, da smeš z orožjem v javnost, na cesto, na polje. Orožje v hiši smeš imeti, samo to moraš naznaniti bližnji postaji orožnikov, kateri ti dajo pismeno potrdilo, da si naznanil to in to orožje.

Ali smeš poslanca tožiti?

To ni kar tako. Ti lahko vložiš tožbo proti njemu, pravtako tudi državni pravdnik, a vse to skupaj nič ne izda, ako parlament ne privoli. Zgodi pa se navadno takole: kadar se sbere v parlamentu večje število prošenj za tožbo proti poslancem, tedaj pride to vprašanje v zbornico. Predsednik prebere prošnje za tožbo in nato vpraša, ali naj se privoli ali ne. In skoro vselej parlament odkloni. Tako bo bržkone tudi v najnovejši prošnji za tožbo proti poslancu Wilhamu. Tržaški sodniki se čutijo «užaljene», ker da je Dr Wilham o priliki nekega spora gledel na rabo slovenskega jezika ba je rekel: «je pravica Hotentotov». Gospodje sodniki bodo naleteli na odpor v zbornici. Škoda papirja za prošnjo!

Še živijo.

Iz uradnih in zasebnih poročil je dognano, da še vedno živi nekaj naših bivših vojakov v Sibiriji in ki si žele povratka v domovino. Težave so velike in mnoge. Pomislite na razdaljo! Sibirija je 26. krat večja od bivše avstrijske države. Čeprav se vsi oni naši, ki so še vedno v Sibiriji, ne vrnejo, nekateri se bodo. Katere družine bodo osrečene?

Na Bavarskem, ne pri nas.

Ministrstvo na Bavarskem je z ozirom na stisko, v kateri se nahaja nemški narod zastran Francozov, prepovedalo vse plesne zabave za to leto. Pri nas naj bi se plesi, ki so vezani z zapravljanjem, vsaj omejili. Kaj pravite k temu, gospod prefekt?

Bergamski škof grozi fašistom,

ki so najadli dva duhovnika, da izobči napadalec iz katoliške cerkve. Duhovnika nista hotela blagosloviti fašistovskih praporjev, ker po cerkvenih postavah ne sme duhovnik blagosloviti nobene zastave, če nima križa ali svete podobe. Fašisti so zato oba duhovnika pretepli. Nato je škof razposlal pastirsko pismo, v katerem pravi, da bo v soglasju s papežem izobčil iz katoliške Cerkve vse napadalec duhovnikov. Fašistovska zveza je na to odgovorila, da se fašisti za to pismo ne zmenijo. četudi sicer spoštujejo vero.

Dežela, tožbe in advokati.

Od konca vojske sem imajo advokati splošno malo dela. Tako nam je zaupal neki mlad odvetnik, da ni imel že dva meseca nobene tožbe. Kako to, smo ga vprašali. Odgovor je bil kratek: «Ljudje nimajo denarja in se manje tožijo».

Gospodinje, pazite na maslo,

tako moramo vzklikniti spričo dejstva, da so bile te dni nekatere ženske opeharjene od raznih poštenih prekupcev. V hlebčku je ena mašla kos oblastega lesa, druga pa je kupila mešanico raznih maščob.

Jutarna se zapre.

Upravni svet tržaške predelovalnice ju-te je sklenil likvidirati to podjetje. Vzroki še niso znani. Kam pa pojde 500-600 delavcev iz te tovarne?

Ladjedelnica pri sv. Marku

je v soboto odpustila 38 delavcev. Zdaj dela v tem nekdanjem cvetočem podjetju le še 180 delavcev. Pred vojno je bilo zaposlenih tu 3000 delavcev.

Framasonska loža

je v očitnem boju s fašisti. To je prvi njen odprt boj zakaj doslej so framasoni vsako delo vršili tajno. Glavni mojster framasonske zveze Torrigiani, iz rimske palače «Giustiniani» zapoveduje framasonom cele Italije, je priobčil okrožnice proti fašistom in to o priliki, ko se je veliki svet fašistov izjavil zoper framasonstvo. Boj bo velikanski, zakaj framasonstvo ali prostozidarstvo je največja tajna organizacija na svetu.

Čudovita disciplina

Na Mussolinijev predlog je sklenil fašistovski veliki svet, da morajo vsi fašisti, prostaki in voditelji, brezpogojno izstopiti iz framasonskih lož, če hočejo še ostati fašisti. «Dvema gospodoma ni mogoče služiti», je veliki svet ponavljal po svetu pismu. In vsi fašisti, ki so bili člani lož, so — ubogali.

Tatvina v porotni dvorani

Seljak Jožef Jerman je poslušal v porotni dvorani razpravo proti obtožencem iz Marezig. Naonkrat zapazi, da mu je zginila denarnica, v kateri je bilo 385 lir, en cekin, 20 dinarjev in nekaj listin. Držnega tatu, ki je pouzmal denar, pred očmi državnega pravdnika in sodnikov, zasledujejo.

Prosimo Vas da nam sporočite ali se je morebiti list zakasnel. Tudi zakaj se je zakasnel, sporočite.

S kladivom ubil vso družino!

Na dvorišču praške sodnije so obesili Josipa Kolinski. Zakaj? Ker je bil zločinec ki mu ni para. Kolinski in njegov brat sta se lani podale v sosednjo urarnico Ledicky in sta oddala urarju, ki je bil sam v delovnici, uro. Komaj je Ledicky nagnil glavo ter si jel ogledovati uro, ga je Kolinski počil s kladivom po glavi. Na mestu je bil mrtev. Nato sta brata Kolinski vstopila v kuhinjo, kjer je žena pripravljala kosilo. Z enim kladivnim udarcem je ubil revo. Nato sta začela brata pleniti po stanovanju: zlato in srebro jima je dišalo. Osebam, ki so vstopale v delavnico, sta revla: «Gospodar bo čez eno uro tu». Kmalu nato se je vrnila na dom hči umorjenec, uradnica na banki. Komaj je napravila dva koraka v stanovanje, ko se je zadeta od kladiva, zgrudila mrtva na tla. Kolinski sta ubežala, a ker je morilec pozabil žepico v delavnici, ga je policija kmalu zasledila. Sodnija je ubijalca obsodila na smrt na vešala, brata pa, ki je še mladoleten pa na 25 letno ječo.

Kako naročim «MALI LIST»?

1. Vzemite dopisnico in napišite:

Naročam «Mali list» za 1923.

Priimek in ime:

Kraj in številka:

Pošta:

Na drugo stran napišite:

Trst-Trieste, Casella Postale Centro 37. Takoj nato Ti pošljemo list in poštni ček za naročnino.

2. Če si hočete prihraniti nekaj truda in eno dopisnico, potem izpolnite gorenji štirikot, izstrižite ga in denite ga v navadno kuverto. Na levi strani kuverte zgoraj zapišite «Stampati», na desni pa prilepite znamko za 10 vinarjev. Na kuverto zapišite: **Trst-Trieste, Casella P. Centro 37** Kuverte ne zalepiti! Takoj nato dobite časopis in ček.

3. List naročite lahko po vseh vaseh, kjer trgovci prodajajo «Mali list». Trgovci ali trafikant Te vpiše na nabiralno polje, njemu plačaš in dobiš list za vse leto.

4. List lahko naročite osebno, ko prideš v Trst. In sicer pri upravi «Malega lista», Via Raffineria 6, v drugem nadstropju nad uradom Kmetijske zadruge. Pa tudi papirnica Štoka sprejema naročnike.

Vsi oni, ki ljubijo svoje ljudstvo in mu želijo, da se prosvetno in gospodarsko okrepi, naj te dni nabirajo naročnike ter naj nam takoj pošljejo sezname z imenom priimkom, krajem in pošto novih naročnikov.

Delavski vestnik.

Kaj bo s tržaškimi ladjedelnicima?

Že zadnjih smo navedli nekatere številke o brezposelnih delavcih v Trstu. Ti čakajo in upajo, venomer pa se poprošujejo, kdaj pridejo ladjedelnice do prejšnjega razmaha, kdaj bo zopet kaj dela, za moža in za družino.

Crni dnevi.

Delavec dobiva podporo, revno, majhno podporo za kratek čas. Potem tečejo tedni, tečejo meseci, delavci so brez zaslužka, a družina doma brez jela ne more biti; zato brezposelni proda omaro, mizo, obleko, da vsaj deloma plača trgovca z ječvinami. Mesto da bi delavec imel kaj upanja, čuje, kako se ladjedelnice vedno bolj praznijo. Kaj bo?

Jasen odgovor.

Vlada ni ostala gluha na klice brezposelnih množic. Ona je dala podjetnikom 160 milijonov premij. Ti milijoni so prava podpora ladjedelnem. Vrhutega je dovolila plačati, da se material, ki je potreben za gradbo ladij, uvozi iz tujine in da je prost vsake carine. Toda gospodarji nočejo graditi; oni želijo še več od vlade, ki pa je od svoje strani že dala, kar je mogla. Milijonovjem se vse to zdi premalo, oni živijo doma od prihranjenih milijonov. Gotovo pa je, da bi ladjedelnici lahko z delom pričeli, ka bi le hoteli. Podjetnikom se ne mudi, a brezposelnim delavcem in njih stradalajočim otrokom pa se mudi. Kapitalisti zahtevajo od vlade 350 milijonov. Teh pa seveda ne dobiijo.

Kaj tedaj?

Dolgo časa tako ne more in ne sme trajati! Vlada bo morala nekaj ukreniti in sicer z železno roko. Ko je 1920. leta v Ljubljani manjkalo stanovanj, tako da je stotine družin moralo bivati v vagonih in napol podrtih barakah, kapitalisti pa niso hoteli zati hiš, tedaj je tedanji načelnik pokrajinske vlade dr. Gosar zaukazal vsem bankam, da mora vsaka sezidati hišo zase in stanovanjsko hišo za uradnike. Nadalje je zaukazal, da mora vsak meščan, ki ne stanuje lastni hiši, a ki ima brez dela čez 40 tisoč kron letnih dohodkov, (ki je potem takem milijonar) zgraditi si lastno hišo. Na ta način bi prišli «vagonarji» do strehe. Ko so se nekateri velebogatinji temu protivilili, je dal dr. Gosar policiji ukaz, da postavi dotične skopuhe na cesto. To se je zgodilo. In ta način je v Ljubljani zrastle celo vrsta palač s stanovanji.

Tako bo morala tudi vlada tukaj nastopiti. Naj se izvede preiskava, ali ladjedelnici z dano vladino podporo lahko gradijo ali ne. Če ne, naj vlada poviša podporo ali naj kako drugače ukrene, da pride ljudstvo do dela. Ako pa se dožene, da ladjedelnici lahko gradijo, naj se v to prisili brez usmiljenja. Policija ni samo zato tukaj, da bogataše varuje pred lačnimi brezposelnimi. Tudi zato je država postavljena, da štiti brezposelne reveže pred umazanim pohlepom ladjedelnških podjetnikov. Samo na ta način pridemo do dela.

Uradne vesti

pravijo, da je v državi 354.000 brezposelnih oseb. Seveda so to samo naznanjenj, a koliko je drugih, ki ne prejemaajo podpore in niso naznanjeni! Posebno kmetijskih delavcev je mnogo nenaznanjenih. Kolika beda, če pomislimo, da je treba všteti žene in družine!

Kaj z dežele pišejo.

Iz Tomajščine.

Gospod urednik! Prav vesel sem bil prve številke, «Malega lista». Le tako naprej! Ako mi dovolite, bi vam na srce položil tri nasvete za uredovanje lista: malo politike, nič strankarstva, dosti gospodarstva. Sledi podpis.

Pripomba uredništva: pristréna hvala za kratki, a jedrnatí dopis! Toisto smo povedali v prvi številki v članku «Kaj je tebe treba bilo»; nas veseli, da poudarjate vi isto: malo politike, nič strankarstva; naš človek ne bo nikdar zatajil ne narodnih, ne jezikovnih pravic, a od samega prepira ne more živeti. Konečno naš list noče biti političen, to nalogo imajo drugi listi pri nas. To je tudi povedano pod naslovom lista «tednik za novice in pouk»; to se pravi: našemu človeku bomo povedali kaj je novega doma in drugod ter mu bomo nudili prosvetnega in zlasti gospodarskega pouka!

Lonjer.

Kdo je že kedaj slišal, da trdni kmetje volove prodajajo, ker sena ni? Pa je tako pri nas. Zaslužka ni. Prej smo kakšen goldinar zaslužili, ko smo batudo (gramoz) vozili v Trst. Zdaj pa tega ni več. Zato pa hočemo dobiti več zemlje. Mnogi so začeli prekopavati puste bregove in ne bo dolgo, ko bo celó Hudoletó prekopano. Vendar se nam slaba piše. Morda se ravno zato nekateri tako radi vrtijo na plešišču? Cez teden se moke za polento ni, ob nedeljah pa je punca vsa v flokčih. Najlepša je ta, da se vrti mladina v poslopju, ki je bilo zgrajeno na zadružni podlagi.

Iz Klanca, 23. II.

Danes sem prejel «Mali list» in vam sporočam, da vlada zanj veliko navdušenje. Vsi so in smo ga nekako težko pričakovali, ker smo potrebni tedenskega lista, ki domače piše in je poceni.

Salež.

Umrí je tukaj mladenič Milče Grilanc iz spoštovane družine. Zjutraj še zdrav je

zvečer že izdihnil svojo dušo. Pogreb je bil veličasten. «Petje obeh zborov iz Saleža in iz Zgonika je globoko ganilo vse. Mir njegovi duši!

Lokev - Cornial. Uraden škandal.

Med vojsko je stanovala na Lokvah v trnovskem gozdu družina, ki je imela precejšno škodo. Prošila je za vojno odškodnino. Oblastvo je vse ugodno rešilo: nakazalo je odškodnino v znesku 5000 lir. Blaženi uradnik v Gorici pa, ki se mu je mudilo vse poitalijančít, ni hotel napisati naslova: gospod N. B. na Lokvah, kakor bi bilo edino pravilno. Vprašal je sóseda, kako bi se laški reklo «Lokva». Sosed pa, ki je čul enkrat besedo «Cornial», a ni vedel, da se beseda Cornial rabi samo za občino. Lokve pri Bazovici, mu je dejal: «Lokva še diži Cornial». Uradnik je sredi 1922 nakazal odškodnino g. N. B. v «Cornial». Seveda v «Cornial» gospoda N. B. nikdar ni bilo. Tako je vse zaspalo. Te dni se je šel g. N. B., ki biva na Tržaškem, informirat, kaj je z odškodnino. Vprašali so ga za ime. Je povedal. Čez par minut se vrne uradnik in pravi: Korpo de bako, saj smo poslali vam na naslov «N. B. Cornial». Dotičnik se je spustil v smeh, ker je razumel vso zadevo, obenem pa ga je lomila jeza na tiste, ki po nepotrebnem pačijo imena naših krajev in na ta način ustvarjajo babilonske razmere. No, kmalu po razjašnjeju je zadeva šla zopet v pravi tir.

Proseška okolica.

Malo zaslužka ali pa nič. Kmetje so se spet oprijeli trtoreje. Veliko novih nasadov trt vidiš povsod. Prav je tako. Upajmo na boljše čase. Škoda pa, da mečejo toliko sadnega drevja iz zemlje. Če ni rodilo par let, ni treba še obupati. Obsekaj krog malorodovitnega drevesa v premeru 1 — 2 metra prav vse korenine in pognoji. Poskusimo pa tudi z novimi vrstami sadja.

Sv. Štefana so kamnali.

Opravki so me napotili o božiču, da sem šel v Breg. Na Štefanovo sem bil v Boljncu, kjer sem bil priča tarodavni šegi: popoldne so se vsi vaščani zbrali v krogu na trgu, na «Gorici», in metali na

množico dečkov, nakopičenih v sredini, sadje: jabolka, pomaranče, hruške, rožiči so leteli v fantiče kakor gosta toča na trto. Dečki so se kar pulili in je šlo kakor za stavo, kdo bo več pridobil. Seveda so bili dečki dobro pobunkani in marsikateri je moral cel teden nositi buško. Ta običaj, tako so mi pravili stari možje, je od davnine v navadi; posnemati hočejo kamnanje Sv. Štefana.

Iz Padriš in Gropade.

Pred vojno se je od nas vozila batuda (gramoz) v Trst. Na ta način se je doseglo mnogo dobrega: senož eti so se čistile in batuda je vrgla marsikakšno kronico. Danes tega zaslužka žal ni več in to se pri nas silno pozna. Polovico prebivalstva je brez dela in zaslužka. Kmetje se danes pečajo z živinorejo, a tudi od te ni kdove kaj prihodka, ker je cena mleku padla, krma pa je strašno draga, posebno seno. Padričani in Gropajci čakamo boljših časov, t. j. želeči, da bi Trst zopet kupoval batudo. Kedaj pa pride čas, ko se vknjižimo na zemljišča, za katero smo še vedno v boju s tržaško občino.

Volčjigrad.

Vaše pisanje nam močno ugaja, ker pove, kakoršno življenje je v resnici. Naj povem še jaz, kako živimo pri nas. Pred vojno je do 40 naših moških delalo Nabrežini, v Križu in v drugih javah. Sedaj ne hodi noben več na delo razum štirih, ki delajo v Tržiču. Tako so vsi Volčjigradci doma. A od kmetije ne moremo vsi tu živeti, zakaj zemlja nam daje živeža samo za nekaj mesecev. Drugih dohodkov nimamo; še mlekarstvo propada. Od nas imamo 4% ure v Trst. Zato vsak zase ni nosil mleka v mesto, ampak so je nekatere mlekarice nabirale; to se je vršilo do novega leta. Sedaj je tudi ta dohodek odpadel. Nabiralke mleka ne morejo oddajati v Trst, kjer nam dela konkurenco laško in jugoslovansko mleko. Ker pa ni prodaje, krmimo krave slabo in imamo mleko samo za domačo rabo. Tako smo brez krajcarja. A to ni zadosti, ampak kupujemo življenske potrebščine na kredit. Tako grozi vedno slabše. Kaj bo z nami?

Volčjegrajski seljak.

Satanski človek.

Povest iz amerikanskega življenja.
Za „Mali list“ poslovenil Anton Primorec.

II. Drzen korak!

Zdravilišče drja. Bredna je sestojalo iz skupine združenih hiš. Ko norišnica ni več zadoščovala za vse bolnike, je doktor imel navada, kupiti sosedno poslopje in je pridružiti ostalim svojim hišam.

Velik vrt z visokim obzidjem je mejil na cesto, dvorišče sredi hiš je služilo bolnikom za dnevno izprehajališče.

Okna so bila premrežena in debelimi kavli obdana — kot v jetnišnici.

Niti en krik norev ni prodrí na cesto, in kdor je bil po krivici zaprt v to strašno ječo, ni mogel klicati na pomoč.

Pazniki niso bili strežniki, pač pa jetničarji v polnem pomenu te besede.

*

Lefer in Čerli sta čakala v mali, razkošno opremljeni predsobi. V pritličju, kjer je bila po knežje okrašena pisarna in posvetovalnica zdravnikova, je stanoval dr. Bredn.

Orjaški sluga je sprejemal v predsobi obiskovalce po vrsti. Bolj od sluge je bil vohun in skrivlec Bredna, vedno pripravljen priskočiti mu na pomoč.

Pozvonilo je in Lord ter Čerli sta vstopila v zdravniško posvetovalnico.

Bred je vstal in namignil došlecema naj sedeta. Bil je mož petdesetih let; pikasta brada je obkroževala mlakav obraz; katerega je gledalo dvoje malih, črnih in begotnih oči in je pod njimi štrlel bulast, rdečkast nos. Njegovi lasje so pokrivali le majhen del glave. Majhen je bil in debel in rejeni trebušček mu je bil očividno v nadlego.

— Kaj želite? — je vprašal z neko ošabnostjo Lorda Wašterja, ki je bil stopil naprej, medtem ko je Čerli ostal v spoštljivi razdalji pri vratih.

— Prihajam po zelo važnem opravku. Pišem se za Edvarda Stenpeja in sem profesor človekoslovja; torej skoro vaš kolega, gospod doktor.

Del je na mizo vizitnico, na kateri je bilo zapisano: Edvard Stenpe. Bredn se je na mah spremenil. Postal je zelo vljuden in s sladkim nasmeškom je odgovoril:

— Srečen, presrečen sem, da vas poznam, profesor! Bral sem že mnogo vašega... S čim vam morem poslužiti?

— Rekel sem že, da vas potrebujem v zelo žalostni in težavni zadevi. Toda dovolj mi prej, da vam predstavim svojega asistenta: Mister Henrik Smit.

Čerli in Bredn se poklonita drug drugemu.

— Ali se tiče kakega bolnika? — je praskal zdravnik.

— Da, in to je moj brat. Dosedaj sem ga zdravil sam in nikdar bi ne ga zaprl v zdravilišče, če bi se ne bil moral podati na dolgo pot. Na otoku Berneu v Indiji so namreč naši človeške ostanke, ki se zle veliko starejši od onih, ki so jih doslej izkopal v Franciji in Nemčiji. Bilo bi to odkritje največje važnosti in osvetlilo bi lahko nekatere temne točke o postanku človeka.

— Oprostite mi, moja strast do vede me je zapeljala na polje, ki je popolnoma tuje namenu mojega obiska... Kot sem rekel, gre za brata, ki bi ga hotel zaupati vaši oskrbi za čas moje odsotnosti.

— Z veseljem ga sprejemem! Z Vašim bratom bomo postopali z vso obzirnostjo

Z ISTRSKEGA BREGA.

Iz Doline.

Pri nas je malo novega. Po dolgem času smo dobili še dva zvona, ki s tretjim prav lepo pojeta. Vsi trije visijo na lesenem egrodju in čakajo, da jim sezidamo zvonik, prav tako lep, vitek in ponosen, kakor je bil prejšnji, v katerega je tresčila strela še med vojno. Ali nam bo vlada dala kako pomoč? V ostalem pa čuti-amo, da se bližajo hudi časi za istrskega kmeta: vina smo malo poprodali, drugih pridelkov ni bilo skoro nič, še k sreči, da delajo naši možje in fantje v Žavljah v oljarni, kjer še precej dobro zaslužijo s težkim delom. Kar smo prihranili med vojno, smo porabili in marsikdo se je moral zadolžiti. In to je zmirom slabo. Treba bo šparati, da se pretolčemo do druge jeseni. Ti pa, dragi «Malilist», nas poučuj posebno v gospodarskih stvareh, kjer smo pouka tako potrebni.

Iz Boljunca.

Ko je v nedeljo zjutraj prišel «Mali list» v našo vas, se ga je vse razveselilo, staro in mlado. Tako po domače pove, da vsi razumemo, koliko lepih in koristnih naukov in novic nam daje, da smo ga imeli takoj radi. Naročnikov bo malo, ker nismo navajeni. Ali eno fliko bomo radi dali enkrat na teden za ta ljudski list. Pri Marjeti in pri Žovaninu so rekli, da ga bodo prodajali. Boljunčani ga bomo pa radi kupovali.

Ricmanje.

Poučeni ljudje pravijo, da bo oblast občino Dolino razdelila, Ricmanje in Boršt prideta pod Trst, Socerb in Kastelec pod novo občino Herpelje, Gabrovica in Osp prideta pa pod Dekane. Ali Vam je kaj znano o tem, gospod urednik? (Da, zadevo še rešujejo na prefekturi. Opomba urednika.) Naša občina je res preobširna, a tudi ne gre, da bi jo razrezali kot hlebec sira. Taka reč ni, kot da bi grozdje zobal.

Toda kdo bo prašal nas občane, kako in kaj si želimo? Drugi imajo platno in škarje. Prejšnjo nedeljo so fašisti pri nas plesali, hude nesreče ni bilo.

Iz Sv. Antona pri Kopru.

V prvi številki «Malega lista», ki smo ga vsi močno veselili, je pisano o vinski krizi. Mi vinogradniki v Istri ne moremo prodati vina, ki leži skoro vse v kletih. Je res, da nam silno škodo dela konkurenca vin iz drugih italijanskih dežel, a jaz mislim, da je poglavitno gorje fabricirano vino mnogih vinskih mešetarjev, ki prodajajo vseh vrst narejene brluzge za pristno istrijansko vino. Če bi se moglo to zabraniti, bi si mi vinorejci kmalu opomogli.

Urša: O, šjora Kati, al so ga vidli, šjora Kati?

Kati: Kej šte ga vidlo, Uršola?

Urša: Če so vidli komesarna. Ta zludi salamenski mi je štraf naložu; dva vrča sem mogla u kanav zlit; bus te štrafi, dva vrča, jejžeša, uboga jest...

Kati: Ma pej žakaj ga je komisario taku storla, ga je imelo kašna razon.

Urša: Pej ne, šjora Kati, brez vsaega uržeha... joj, joj, vboga jest. Jen pu ure sem se štrajlala, jen use zastujn. Kar pršu je, potegnu z aržeta tisti trgometer, ložu u vrče, pogledou jenu je zakričov: buta late in mar...

Kati: Uršola benedeta, ma povejtega in košjenca, ma šte ga mišjala un poko, kej ne?

Urša: Buh vej nu Marija, de nistem ložla nankar an kanc uode u mleko, ma prov neč... Pej jem bom prou vse povela ku pr spovdi. Vejo, peljala sem davi šest vrčev, anu trije so ble brez pokrova, ma niso ble puni mleka, tri kvarte vrča ga blo, pokrove sem doma pozabla. Jenu dež je padov ves cajt, več ku tri ure, jenu ke je bla put duga, se je mleko šaldo omočilo.

Kati: E, benedeta Uršola, meni par ke vi ga più volte požabte koverčo damà, ma šikuro ušaki bol kadar ga pada dež. E, benedeta, ješt ga požnam mleka kadar šte koverča damà pestila, ga meto šu na špargert jenu kadar je kašdo de bojo, še ga požna. Če ga je akua nutr, ga ima mleko kolor blu, jen če ga ni, ga je mleko grašo ku žmětina.

Urša: Ma pej ni taku, šjora Kati, mleko je tako kukr ga Buh da, am bol je dobro, drugi bol slabo. Kej si čemo pomagat. Sej tudi uoni niso zmiram glih obučenj, am bol butše am bol slabše; kašen bol so uoni bol domače obučenj, danes so pej vsa lušo, ku ta prave šjore s korša...

Kati: E, benedeta Uršola, ga imašte razon, ja ja; daneš ga ima fešta in kaža, ga je šeždešet let moja špožalicio jen moj mari je ordinirov ana dobra pranso jenu bo velika alegria jen sem obukla gvanf od špožalicio; je štaro, ma ga je tufo de šatèn. Ja kej ga češte, taku ga je na šveti: ušeh šorta ledi: ani ga šmo dobri, drugi ga šte žleht, ani ga šmo lepi, drugi ga šte gerdo. Ma adijo, Uršola, ga moram ankora užet an malo peteršemo, an malo matavils, an potle šubito damà. Adijo, Uršola!

Urša: Buh vam dej dobro, šjora Kati!

Molitev mlade device.

Ljubi Bog, daj, usliši me; saj veš, da zase ničesar ne prosim, ampak le za svojo mamo: daj ji kmalu zeta!

Pobič že ve!

«Ko bom velik mož» pravi naš Peterček, «potem naj se trese pred mano cel svet!» — «Takrat boš general ali najvišji sodnik ali cesar, kajne?» pravi teta. — «Ne» odgovori Peterček, zobozdravnik bom.

in nič mu ne bo manjkalo. Kakšne znake ima njegova bolezen?

Lefer je zakašljajal in odgovoril:

— Čudne ideje, učeni doktor! Neverjetne so ideje, ki se morejo vgnezditi v bolnih možganih! Moj brat je advokat in se je z vso vnemo pečal s kriminalogijo (zločinostvjem). Njegovo imetje mu je dovoljevalo živeti brez advokature in se poglobljati izključno v teoretične raziskave, o tem ali onem sodnijskem slučaju. Imel je vedno čudna naziranja, a nikoli bi ne verjel, da se mu bo zmešalo. Nekega lepega dne pride in mi pove, da ga raziskavanja ne zadovoljujejo več in da se bo vrgel na praktično plat. Od tedaj ga nisem več videl in dolge mesece nisem vedel, kaj se je pripetilo z njim. Bal sem se, da semu ni zgodilo kaj hudega, ko mi nekega večera pride v hišo v obleki policaja, ki si jo je bil Bog vedil kje kupil. Del mi je roko na ramo in z mogočnim glasom je zavpil:

— V imenu zakona vas aretiram! Jaz sem nadzornik Bekster!

Najprvo sem se smejal, a kmalu sem moral spoznati, da se ne šali. Znorel je! Zdravnik je nagnil glavo.

— Te vrste slučaji so zelo splošni. Mi jim pravimo fiksne ideje. Ali je vaš brat zelo hud?

— V kakem smislu?

— Takole: če ga kdo hoče prepričevati, da ni Bekster, prične rogoviliti, kajne?

— To dà! Večkrat se je celo oborožil in trebalo je vse moje in mojega asistenta potrpežljivosti, da se je pomiril.

— Tej vrsti bolnikov se ne sme nikdar oporekati. Na žalost so neozdravljivi. — Kdaj hočete odpotovati, gospod profesor?

— V nekaj dneh. Prosil bi vas torej, da že jutri sprejmete mojega brata.

— Imam zelo lepo sobo prosto, s postrežbo prvega razreda in posebnim strežnikom. Stane 300 šterlingov na mesec. Sprejemam pa bolnike le s predplačilom enoletne svote. Prosim vas torej, da položite pri blagajni tritisočšeststo šterlingov. Ako želite pa, da naj prejema vaš brat cigare ali alkoholne pijače, ki niso vsebovane v bolniški oskrbi, blagovolite položiti še dvesto šterlingov. Če bo potreboval zdravila, napraviva račun koncem leta. Bolnik mora prinesiti s seboj tudi vse posteljno in teles-

no perilo. — Ko bo vse to urejeno, sem pripravljen sprejeti vašega brata.

— Se strinjam, jutri vam pošljem vse po svojem slugi in popoldne pride brat. Ker je pa, ko vsi norci, zelo nezaupljiv, vas prosim, da mi napišete sledeče pismo:

Dragi gospod!

Vas prosim, da me počastite s svojim obiskom jutri popoldne od štirih do petih, ker moram govoriti z Vami v zelo nujni in važni zadevi.

Polagam takoj tisoč šterlingov. Ostalo vam pošljem jutri po slugi.

Bredu je vzel denar z vidno pohlepnostjo, dal pobotnico in napisal pismo za Beksterja na svojem uradnem papirju.

Lord Wašter se je poslovil od njega zelo prisrčno. Ko je Bredu ostal sam, si je mel rokè:

— Kupčija dobro gre: zadnjo sobo sem oddal. Na tem svetu je pač več norcev, kot bi jih mogle bolnišnice zapreti!

Tudi Lefer je bil zadovoljen. V kočiji je rekel svojemu tajniku Čerliju:

— Past je nastavljena: jutri se zaprè! (dalje)

GOSPODARSTVO

Mlečni trg v Trstu.

Danes ima mleko v Trstu sledeče cene: Mleko donešeno na dom (k družini) se plačuje po L 1,60 do 1,80, redkokdaj po 2.— L; v mlekarinah se plačuje po 1,20 do 1,60, na trgu se pa suče cena okoli 1,10, drugje se tu pa tam na 1,30 in pade tudi pod 1.— L, po litru. Pred pol letom so bile cene povsod višje in sicer za najmanj 30 od sto. Kaj je razlog padcu cen mleku?

Najvažnejši razlog je splošno pomanjkanje denarja, zlasti mleka. Mnogi delajo v Trstu tedensko le en dan, drugi zopet dnevno samo eno ali dve uri, zelo mnogo jih je sploh brez zasluzka in samo Bog ve kako se preživijo. One družine, ki so jemale dnevno 2 l mleka, so skrcile svoj konsum za pol litra, morda še za več, kdor je jemal 1 liter, jemlje sedaj pol litra itd. Mlekarice so morale ono mleko, ki ga niso mogle oddati po hišah odnesti na trg in tam ga prodajati. Teh mlekaric je bilo vedno več in zato je padla tržna cena.

Padla pa je tudi cena po hišah, ki so jo povzročile mlekarice same in sicer na ta način: Mleko, ki ni bilo prodano po hišah je prišlo na trg, kjer se pa vedno lahko ne odda. Mnogokrat se mora stati dolge ure na dežju in mrazu, kar ni nikakor prijetno. Marsikatera mlekarica je bila kmalu tega življenja sita in si je mislila, da bo dobila novih odjemalcev po hišah, ako bo ponujala mleko po znižani ceni. Kar je mislila, je storila, storile so pa isto tudi mnoge druge in vsled velike ponudbe je padla cena tudi po hišah. Mnoge gospodinje so seveda tudi odpustile mlekarico in hodijo same po mleko na trg.

Sta pa še dva druga razloga, ki sta sodelovala in sodelujeta pri padcu cene mleka, in sicer:

V Italiji se ne prodaja nikjer mleko tako drago, kot v Trstu in splošna cena mleku v Benetkah, Bologni in po drugih mestih je 1,10 do 1,20 L po litru. Velika razlika razprodajne cene je priobila v Trst marsikateremu italijanskemu mlečnemu trgovcu in tako je v Trstu vedno več italijanskega mleka, da ne govorimo o furlanskem, ki je zgubilo svoje odločno središče v Tržiču (Monfalcone).

V Jugoslaviji je cena mleku z ozirom na valuto mnogo nižja od one pri nas. Tam se dobi mleko izpod 3 Dinarjev po litru, kar odgovarja ceni izpod 60 centezimov od lire. Že pred vojno je prihajalo iz onih krajev, ki pripadajo danes pod Jugoslavijo, zelo mleka v Trst in ker je Jugoslavija predvsem kmetijska država in je živinoreja posebno v Sloveniji visoko razvita, ne morejo vsega mleka oddati doma in tako sili v Trst. Nizka jugoslovanska valuta to samo pospešuje. Ko je veljal Dinar 40 do 45 centezimov in je stalo mleko v Jugoslaviji okoli 3 din., je bilo za Trst predrago, ker je stalo že tam okoli 1,20 L po litru in vsled tega ga tedaj v Trstu ni bilo. Drugače je danes, ko je izgubil Dinar napram inozemstvu polovico svoje vrednosti.

To so najvažnejši razlogi, ki so povzročili padec cene mleka. Marsikateri kmetovalec in živinorejec je vsled tega padca cene že obupal in sklenil prodati živino. Ali je to pravilno? Kdor kupuje seno, ima gotovo z mlekom izgubo in gotovo bo oni kmeto-

valec več iztržil za seno, ako ga proda, kot za mleko. Vendar ne sme nihče prodati sena in živine, ker je živinoreja povsod podlaga kmetijstvu, posebno pa pri nas, kjer kmetje ne ne uporabljajo tako velikih količin umetnih gnojil, kot drugod. Kdor ne bo imel gnoja, kdor ne bo njive gnojil, mu ne bo nič rodila in bo velik revež.

Zato ne prodajajmo krme in živine, pač pa skrbimo za to, da bomo imeli v drugem letu več krme, kot letos. Dežja ne moremo sicer sami napraviti, a naredimo vsaj to, kar je v naši moči, o čemur bomo še govorili na tem mestu.

Glede mleka se pa tudi danes ne pustimo izrabljati od različnih brezvestnih mlečnih trgovcev, ki hočejo imeti pri litru mleka najmanj 30 in več stotink dobička. Črez noč se sicer ne more ustanoviti mlekarska zadruga, ki bi takoj začela s poslovanjem, ker je za take stvari danes zelo neprimerno čas in je ravno kupčija z mlekom zelo riskantna, vendar pa mislimo vsaj na to, da bo naša dežela prepletna z mlekarskimi zadrugami, ki bodo imele tudi to nalogo, da predelajo mleko v sir in maslo in pripomorejo na ta način do majhnih dohodkov našim kmetovalcem. Druga naša skrb mora biti ta, da ne pustimo likvidirati nikjer združne mlekarne ampak da jo kolikor mogoče izpopolnimo. Likvidacija obstoječih mlekarskih združnih organizacij bi bil danes velik zločin na našem narodnem telesu.

Kaj je borza?

Pod glavo našega lista je zapisano, da je tednik tudi za pouk. Zato hočemo pojasniti pomen borze, o kateri pišejo vsak dan vsi dnevniki. V vsakem velikem mestu imamo borzo. V Trstu je borza na trgu, ki nosi njeno ime «Piazza della Borsa».

Borza je shajališče trgovcev. Toda na borzi se ne shajajo trgovci, da se igrajo, da črno kavo pijejo kakor v kavarni, ampak da kupčujejo. To, kar je za kmeta sejem, to je za trgovca borza. V borzo dovrano pa ne sme vsakdo, ampak le njen član, ki plačuje letnino. Ako ima član borze kaj na prodaj, na pr. 20 vagonov žita, gre na borzo in zakliče: 20 vagonov žita, te in te vrste. K njemu se vsujejo oni trgovci, ki žito iščejo, nato se prične kupčija: kdo da več. Najboljši ponudnik dobi blago.

Cene na borzi rastejo in padajo. Čim več blaga je, tem cenejše je blago; čim manje ga je, tem dražje. Ako je dosti blaga, kupcev pa zelo malo, potem bo cena naravno močno padla. Pa tudi narobe: ako je prav malo blaga, kupcev pa sila dosti, bo cena hipoma narastla.

Nekaj o borznih kurzih.

V vsakem dnevniku bereš v borznem poročilu o kurzu, o padanju in rastenju kurza pri raznih papirjih, delnicah. Kaj se to pravi?

Postavimo zgled. V Trstu se ustanovi tovarna. Zato je treba na primer 60 tisoč lir. Pa ustanovitelj nima tega denarja, tudi noče dolga delati. On ustanovi delniško ali akcijsko družbo. Ustanovitelj pravi: kapital od 60 tisoč se razdeli na 60 delnic; kdor hoče, naj se vpiše v našo družbo, plača za eno delnico 1000 lir; ko je 60 tisoč zbranih,

se vpisovanje zaključilo. Ta kupi eno delnico in plača 1000 lir, drugi kupi štiri delnice in plača 4000 lir itd. Nato skličejo občni zbor, kjer si izvolijo odbor te akcijske ali delniške družbe. Za vsakih vplačanih 1000 lir se izda potrdilo, kateremu pravimo delnica ali akcija.

Občni zbor je bil, in sedaj začne tovarna obratovati. Vse govori o tovarni, ki zares izvrstno dela. Dobički so velikanski. Med akcijonisti ali delničarji tovarne je tudi Ivan Škrjanc, ki ima eno delnico; on se nahaja v položaju, da potrebuje denar. Gre na borzo in ponudi delnico, ki jo je kupil za 1000 lir in je na njej to število tudi natisnjeno. Z ozirom nato, da gre tovarni dobro, da dela dobičke, mu ne bodo dajali 1000 lir, ampak več. Vrednost delnice raste; kurz je visok.

Pridejo slabe letine za tovarno. Dela se malo; dobički blago ne gre. Vrednost tovarne je davno padla. Med delničarji je Franc Šiškov. Ta potrebuje denar. Gre na borzo; da si je natisnjeno na delnico 1000 lir, mu zato svoto nihče akcije ne kupi, ampak mu ponudi veliko manj. Vrednost delnice pada; kurz je nizek.

Ako se prodajajo delnice za svoto, ki je natisnjena na nji, pravimo, da se prodajajo «al pari». Pa še marsikaj poučnega prinesemo o borzi.

Vinske cene po svetu: 1 februarja.

Italija: Neapelj: 15 stopinjsko črno vino 2,70-3,00 lire, belo vino 1,50-1,80.

Čehoslovaška: 3-4 krone liter to je 1,86 do 2,48 lir.

Avstrija: 8000 kron liter to je 2,60 lir.

Jugoslavija: Srem za liter 2,70-3,50 dinarjev novo, na debelo 6,00-7,00 staro.

Banat: 0,75-1,00 novo.

Slovenija: Maribor 7 do 9 dinarjev na hl.

Prihodnji sejmi se vrše:

V Herpeljah 2. marca — v Dutovljah je sejem za goveda, konje, prešice in drobnino na 4. marca; — v Podgradu dne 8. marca; — v Dekanih velik sejem dne 9. marca; — v Ajdovščini dne 10. marca.

Cene mesa na drobno.

V Trstu: goveje sprednji deli 5,20, zadnji deli 6,40, brez doklade 10. Teletina: brez doklade 12.

V Gorici: goveje sprednji deli 5,80, zadnji deli 6,80, brez doklade 9,80. Teletina: sprednji deli 6,80, zadnji deli 8,80, brez doklade 11,80. (Pri Sirchu).

VALUTA.

Dne 28. februarja si dobil na tržaški borzi:

Za 100 franc. frankov od 126,75 do 127,25 L. — Za 100 švic. frankov od 389.— do 393.— L. — za 100 nemških mark od 9 do 9,5 cent. — za 100 nem. avstr. kron do 3,5 cent. — za 100 čehosl. kron od 61,65 do 61,90 L. — za 100 jugosl. dinarjev od 20,20 do 20,50 L. — za 1 ameriški dolar od 20,65 do 20,85 lir.

Vprašanja in odgovori.

1. Jos. P. Podgorje. — Isto vprašanje kot Vi, so postavili tudi drugi. Da žival grize jassi, žre cunje, liže obleko, da ima mrtev pogled, da rada leži in nerodno vstaja, da prašiči šepajo in dobe kruljeve noge itd. — od česa pride to? To povzroča premajhna dobava rudninskih snovi v vsakdanji krmni. Posebno v suhih letih je krmna uboga in ljudninskih snoveh; predvsem manjka taki krmni fosforne kisline in apnenca. Zato je opažati goraj omenjene znake, ki kažejo kostolomnico, na slabe kosti pri živali. Pridajte za tako živino krmni klajnega apna, ki se ga danes dovolj lahko dobi, in sicer okoli pol žlice na dan za eno glavo pri govedih. Klajno apno pri mešajte napoju ali otrobom.

Prišiči dobijo kostolomnico navadno zato, če jim dajete preveč krompirja in pese. Ako krmite mnogo s to krmno, pridajte krmni dnevno eno čajno žličico klajnega apna in prešiči bodo trdnjši. Seveda, če se je bolezen že preveč razpasla, tudi klajno apno ne more več mnogo pomagati.

A. R. Sv. M. M. — M. S. v T. in drugi: Prihodnji!

Koliko zahteva Francoz od Nemca?

(Izračunil seljak Andr. Kante)

Včasih se ljudje poprašujejo, zakaj taka borba med Francozi in Nemci, zlasti pa, zakaj je Francoz šel z vojsko na Nemca in mu letos, ko je vendar že davno mir sklenjen, zasedel lep kos dežele. Zakaj? Zato, ker Nemec ni hotel plačati Francozu. Kaj zahteva Francoz od Nemca? Zahteva 132 milijard zlatih mark. Ena marka je veljala v mirni dobi 1 krono in 20 vinarjev. Koliko je to? Povejmo to po domače.

Postavimo te marke, ki so približno take kakor avstrijske krome, v vozne gnojne koše. Napolnimo, natlačimo te koše. V vsak gnojni koš gre okrog 1 milijon in četrt nemških mark, koliko košov bi napolnili? 105 tisoč košov-vozov. Zdaj pa čujte! Ko bi postavili voz za vozom tikoma, bi dosegli 53 kilometrov dolgo cesto. Človek bi hodil po vojaškem koraku nad 40 ur zaporedoma brez odmora, da bi prišel od prvega do zadnjega koša.

Postavimo drugo domačo prispodobo. Vzemi belo cesto, 4 metre široko. To cesto bi pokrili z vsemi markami, ki jih tirja Francoz od Nemca. Marka ob marki bi ležala. Kako dolga pot bi bila? Nad 13 tisoč kilometrov. Po tej cesti, ki bi bila posejana 4 m. na široko z markami, bi hodil vojak brez oddiha 108 dni. Veliko zahteva Francoz od Nemca.

$$2 \times 3 = 5.$$

To ni res, pač pa je res, da smo razpisali darila za liste, ki bodo nabrali največ naročnikov. Kakšna darila? Komu? Kdo prejme?

Ko bo imel naš list 4000 naročnikov, bo poseben odbor pregledal knjige in tisti, ki bodo dotadaj poslali največ celoletnih ali polletno plačanih naročnikov, dobijo 11 daril. Kdor največ nabere dobi 200 lir, drugi nabiralec (ali nabiralka seveda) dobi 150, tretji 140, četrti 90, peti 85, šesti 80, sedmi 75, osmi 70, deveti 65, deseti 60, enajsti 55, dvajseti 50, trinajsti 45, štiriinajsti 35 lir; skupaj 1000 lir.

Je čisto vseeno, ali pošlješ vse naročnike na enkrat, ali pa večkrat: danes nekaj, drugi dan zopet nekaj. Mi vse to zapišemo. Fantje, dekleta, starci in mlado na delo!

Po širokem svetu.

Kje stanujejo hudiči.

Profesor Filipiz Gorice jeni šel potovati v svestfalsko deželo. Slišal je, da je tam v porurskih krajih nad 18 tisoč Slovencev, ki premog kopljejo. Spraševal je, kje stanujejo Slovenci, pa nobeden mu ni znal povedati, kje bi bili. Na zadnje naleti na gručo rudarjev. Spet jih praša, kje stanujejo Slovenci. Može tuhtajo, zmagujejo z glavami, nobeden ne ve tega. Profesor je že hotel vzeti slovo, ko se enemu delavcu zablika v glavi, da urno klikne: «Der Herr meint die Huidtschen!» (Gospod vprašuje po hudičih!) Profesor je ves začuden gledal, ko so mu nemški delavci kazali pot v stanovanja «hudičev» — v stanovanja Slovencev. Prašal je domačine, zakaj so dali Slovence ime «hudiči». Pa pravijo Nemci: Ko ti ljudje vstanejo, kričijo o hudiču, ko kopljejo, ko vozijo ho se umivajo, ko pijejo kričijo besedo «hudič»! Naj delajo kar si že bode, vedno si pravijo «hudič». Še nikoli si niso rekli «Slovenec», zmeraj le hudič. Kako naj jim mi drugače pravimo? Pravijo da profesor bil ves rdeč od sramu, ko so. Nemci tako hvalili slovenske rojake, da je žalostno vzhliknil: Ti hudiči ti za kakšne nas imajo!

Dva nesrečna tolovaja.

Neprijetna zgodba se je dogodila pretekli mesec dvema roparjema na Bolgarskem. Visoko v hribih pri vasi Lesičevo sta napadla mirnega popotnika. Po stari navadi sta mu postavila samokres pred nos: «Kvišku roke!» Ubogi mož je dvignil roke in tolovaja sta mu preiskala žepe. Naenkrat pa uboga žrtev zagradi z orjaško desnico enega roparja, z levico pa drugega, oba vtakne pod pazduho in začne z močljivima teči po cesti. Roparja sta imela smolo, bila sta napadla najmočnejšega atleta Bolgarije, Aleksandra Dobriča. On je nesel roparja 4 kilometre daleč do vasi, naravnost h orožnikom. Izročil jim je tolovaja; kri je drla iz ust in nosov obeh roparjev. Precej časa svoje umetnosti ne bosta več mogla vršiti. Pozneje si bosta pač dobro ogledala ljudi, predno jih napadeta.

Strah v železni obleki.

V neki pariški trgovini starin je strašilo. Trgovec je imel v prodajalni železen oklep, ki so ga nosili vitezi pred petsto leti. Ko se je pred nekaj dnevi trgovec sredi noči v postelji prebudil, je zagledal pred seboj viteza v oklepu. Le drobna nočna lučka je svetila v sobi. Strahotna prikazen je dajala trgovcu znamenja, naj molči in se ne gane. Toda trgovec ni bil mevža. Kmalu si je opomogel od strahu, skočil je iz postelje in se je vrgel na železno prikazen. In glej! Železni vitez jo je hotel pobrisati po stopnicah, toda v težki opravi se je spotaknil in se zatrljal iz sobe po stopnicah v prodajalno. Tam je obležal, prav mlo stokajoč. Padli vitez je hotel izvleči roke in noge iz oklepa, a ni šlo, ker se je železje v padcu zatisnilo. Trgovec je urno poklical stražnike, ki so železni strah prepeljali na policijo, ker nikdo mu ni mogel sleči železja. Šele zjutraj je ključavničar odkoval zatisnjeni oklep in je iz njega potegnil našega viteza. Železni vitez je bil navaden vlomilec, ki je bil zlezal v železni oklep, da prestraši trgovca da mu potem lažje izprazni blagajno.

Spomini roparskega glavarja.

Najslavnejši ropar Južne Italije je izdal prav te tedne spomine iz svojega življenja. Spisal jih je v ječi, kjer je že 62 let zaprt. Ta čudni mož se kliče Donatello Crocco. Najprej je bil vojak v vojski sicilijanskega kralja. Ko je nekoč prišel kralj pregledovat vojaštvo, je stopil Kroko iz vrste pred kralja. Rekel je kralju: Pusti me domov, ne bom več vojak, moram skrbeti za deset bratov, ki so sirote same. Če me pa ne pustiš, pazi! Ne bo se ti dobro godilo! Kralj se je razjezil, dal je Kroka zapreti. A Kroko je pobil stražnike in je utekel z ječe. Zdaj je začel ropati. Zbral je 45 roparjev krog sebe in je tako strahoval deželo, da se je vsa Južna Italija tresla pred njim. Napadel je 25 vasi, pobil je vojaštvo in orožnike, ki so jih poslali proti njemu. Imenoval je zupane, sodnike, svoje prefekte in je pobiral davke. Slednjič so poslali 12.000 vojakov (štiri regimente) proti njemu. Vjeli so ga, zaprli in obsodili v do smrtno ječo.

Tam sedi še sedaj, čeprav je že 92. let star.

Ugrabljen redovnica.

V samostanu Frederik pri Baltimoru je živela 23 letna redovnica, sestra Cecilija po imenu. Neki dan, ravno ko je učila deklice peti, so jo poklicali v sobo, kjer sprejemajo tujce. Tu so jo čakali trije neznani moški; nenadoma so prijeli sestro za roke in ji s silo dali vdihati kloroform, tako da je omamljena zgubila zavest. Bliskoma so jo prenesli na avtomobil in oddrčali.

Sestra Cecilija se je prebudila v čisto neznani hiši, ki je bila bogato in zelo ne navadna. Vse stene sob so bile eno samo ogledalo, tako tudi strop in tlak. Redovnica ni nič vedela, kje je. Čudni ljudje z zakritimi obrazi so ji nosili jesti, prav brez besed. Sestra je ušla iz hiše četudi so jo stražili. Ker ji vsi gornjo ohleko pobrali, se je ogrnila v moški površnik, ki je ležal poleg postelje. Tekla je po noči, na policijo, tam so ji povedali, da je samostan 12 ur hoda daleč. Sestra se nič ne zaveda, kakšni so bili roparji. Ker se nuni tudi nič žalega ni zgodilo, noben človek ne ve, zakaj so jo napadaleci ugrabili. Da se pa cela stvar sestri ni sanjala, priča to, da so sestre, ki so kmalu po ropu stopile v sobo, čutile močan duh po kloroformu.

Prodajalcem „Malega lista“

Naši razprodajalci po deželi dobijo od uprave od časa do časa obračun za vse prejete iztise listov: 20 stot. za vsak iztis manj običajni odbitek. Razprodajalec odbije nato znesek nerazprodanih iztisov in nam mora seveda vrniti nerazprodane iztise. Frankira jih kot «fiskovine». To poštino razprodajalec pri obračunu odbije. Od uprave prejmete poštini ček.

Dragotin Kerševani

Via S. Chiara 4, I. GORICA

V blastveno koncesjonirani posredovalni urad. Posreduje pri nakupovanju in prrdaji zemljišč stavbišč, vsakovrstnih denarnih posojil, izvršuje razna trgovska posredovanja i. t. d. i. t. d.

TRDI OREHI

Vizitka. (D)

Verena Krastič

Kakšna bolezen muči to gospico?

Številna uganka. (D.)

1 2 3 4 5 6

Ime vasi pri Trstu. — Za ključ: 1545C
zidarska potrebščina. — 13152 inozemska
dišava. —

Kdor pravilno reši eno uganko in bo iz-
žreban, dobi v dar 10 lir. Rešitve pošljite
do 10. marca na naslov: Trst - Trieste
Casella P. Centro 37 «Ugankar».

Dobili smo že mnogo rešitev ugank, ki
so bile v 1. številki razpisane. Rešitve in
izžrebane rešilce natismemo vsakih 14.
dni. Uganke iz 1. številke lista bodo torej
rešene v 3. številki, danes razpisane ugan-
ke pa v 4. številki.

Prireditve v tem tednu.

Učiteljsko društvo za Trst in okolico
ima v nedeljo dne 4. marca t. l. ob 10. uri
v rojanski ljudski šoli svoje redno letno
zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1.
Pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika,
3. poročilo blagajnika, 4. predlog odbora
za uporabo eventualnega prebitka, 5. vo-
litev odbora in 6. slučajnosti. — Udelež-
ba obvezna. — Odbor.

«Šolsko društvo», podružnica pri Sv.
Ivanu vabi svoje člane na redni občni
zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 4. marca t.
l. ob 4. uri pop. v prostorih otroškega vrt-
ca pri Sv. Ivanu s sledečim dnevnim re-
dom: 1. Nagovor predsednika, 2. tajniko-
vo poročilo, 3. blagajnikovo poročilo, 4.
izjava pregledovalnega odbora, 5. volitev
novega odbora, 6. slučajnosti. — Odbor.

MDP Sv. Jakob vabi tem potom sl. ob-
činstvo na svoj VI. zabavni večer, ki se
vrši v nedeljo; 4. marca t. l. v dvorani
DKD pri Sv. Jakobu.

NAŠA POŠTA

Vsem sotrudnikom, ki so nam na kateri-
koli način pomagali pri ustanovitvi lista,
kliče: pristrčna zahvala!

Notranjec. Žal, a smo morali vreči v koš
ker načeloma ne priobčujemo člankov, ki
vsebujejo osebne in strankarske prepire.
To bodi povedano enkrat za vselej. Pa brez
zamere! Pošljite nam kaj drugega, ko i-
mate tako čvrsto però!

Da bo živel «Mali list»

sta darovala za sklad «Malega lista»
g. S. G. iz Postonjščine 10 lir in g. N. N.
iz Trsta 12 lir. Kdo ju bo posnema? Ko-
liko jih bo?

Zdravnik

Dr. Fr. Jakončič

sprejema

v GORICI, Gosposka ul. 6

od 9—11 in od 3—4.

Adria-čevlje

izdelek Čevljarske zadruge v Mirnu

■ ■ ■

dobiš v prodajalnah:

Trst, Via dei Rettori 1
Gorica, Corso Verdi 32

■ ■ ■

Trdni, elegantni čevlji, znani
po vseh jadranskih deželah.

Zadružna zveza

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v GORICI, Corso Gius. Verdi št. 32, I nadstr.
uraduje ob delavnikih od 8. do 12.

Zveza zastopa in varuje koristi pridruženih zadrug, izvršuje nad njimi po zakonu revizijo, daje
nasvete in navodila pri ustanavljanju novih zadrug, skrbi za denarno izravnavo, to je spre-
jema od zadrug vloge in jim daje posojila, posreduje po možnosti pri nakupovanju blaga
(umetnih gnojil, modre galice, žvepla i. t. d.) in pri prodaji pridelkov, uporablja vsa postavna
sredstva v pospeševanje zadrugištva in v povzdigo kmetijstva in domače obrti.

Dr. Korsano

Zdravnik specialist za kožne bolezni

Sprejema od 12—1 in
6—7

za gospe od 5—6

Via S. Lazzaro 17 prvo nadstropje
tik cerkve sv. Antona novega

Dobre knjige

Velika zaloga podob

Henrik Toffoletto

TRST, Via Rossini št. 26

Nabožne knjige - slike - cvetje - sveče -
Slovenske spominske podobe na prvo ob-
hajilo Družinske podobe - molitveniki itd.

Potrebščine za cerkve - velika zaloga
cerkvenih oblačil in paramentov.

Knjigarna in papirnica

J. ŠTOKA - TRST

Via Milano 37

se priporoča slavnemu občinstvu v
mestu v okolici, na Notranjskem in
v vsej Julinski krajini.

Na svitlo smo dali sledeče zanimive knjige:
Kleinmayer, Priročna slovnica italijanskega
jezika, 4 lire. — **Žepni slovar** italijansko
slovenski, vezan 4 lire. — **Hišni prijatelj**,
bogata knjiga za pouk in zabavo 2 liri.

Uvozna in izvozna tvrdka

Debiasio & Domenis

Skladišča: TRST, Via Coroneo 13, tel. 12-34
prosta luka št. 4, pritličje

opozarja na novodošle velike partije ste-
klenine, porcelane, emailirane kuhinjske
posode najrazličnejše šipe v originalnih
zabojih in opletene češke steklenice
po najnižjih konkurenčnih cenah.
Vse blago je češkega izvora

Tisk. B. Spassal v Trstu.